



جزوه درس :

« تکنیک‌های بیمه‌های گروهی »

رشته :

مدیریت بیمه - بیمه اشخاص

استاد :

جناب آقای افکانه

نام دانشگاه: علمی کاربردی امور مالیاتی استان قم

تهیه و تنظیم: دانشجو محمد یونس امیدی

نیمسال تحصیلی ۹۵۱

* تعریف برنامه‌ریزی :

فرآیند آگاهانه تصمیم‌گیری در مورد اهداف و فعالیت‌های آینده یک فرد، گروه، واحد کاری یا سازمان است. مدیر یا مدیران برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی را با یک تحلیل موقعیتی آغاز می‌نمایند و در چارچوب محدودیت زمانی و منابع، اطلاعات مرتبط به مسائل مورد برنامه‌ریزی را جمع‌آوری و تفسیر می‌نمایند.

* اهمیت و ضرورت برنامه‌ریزی :

از میان همه وظایف مدیریت، برنامه‌ریزی یکی از اساسی‌ترین آنهاست که مانند پلی، زمان حال را به آینده وصل می‌کند. یا به عبارت دیگر میان جایی که هستیم، با جایی که می‌خواهیم برویم، پلی می‌سازد. از آنجایی که همه سازمانها به دنبال آن هستند که منابع محدود خود را برای رفع نیازهای متنوع و رو به افزایش خود صرف کنند، پویایی محیط و وجود تلاطم در آن و عدم اطمینان ناشی از تغییرات محیطی، بر ضرورت انکارناپذیر برنامه‌ریزی می‌افزاید.

* اهداف برنامه‌ریزی :

- ۱- افزایش احتمال رسیدن به هدف از طریق تنظیم فعالیتها
- ۲- افزایش منفعت اقتصادی از طریق مقرون به صرفه ساختن عملیات
- ۳- متمرکز شدن بر طریق دستیابی به هدف و جلوگیری از انحراف
- ۴- مهیا ساختن ابزاری برای کنترل انواع برنامه‌ریزی

* انواع برنامه‌ریزی :

۱- برنامه ریزی تخصصی :

با توجه به ماهیت تخصصی برخی از وظایف مدیریت، برای آنها برنامه‌ریزی میشود.

۲- برنامه‌ریزی عملیاتی :

برنامه‌های اجرایی برای به اجرا درآوردن تصمیمات راهبردی به عنوان برنامه‌ریزی عملیاتی نامیده میشود که عبارتند از : تصمیمات کوتاه مدت که برای بهترین استفاده از منابع موجود با توجه به تحولات محیطی اتخاذ میگردد.

۳- برنامه‌ریزی راهبردی یا استراتژیک :

برنامه‌ریزی راهبردی در بردارنده تصمیم‌گیریهایی است که اهداف راهبردی بلند مدت سازمان را در نظر میگیرد. در این نوع برنامه‌ریزی، مقاصد و مأموریتها و هدفهای سازمان مشخص میگردد؛ همچنین سیاستهای کلی و برنامه‌های عملیاتی در برنامه‌ریزی راهبردی، طرح ریزی میگردند.

* اصول برنامه‌ریزی :

- ۱- تعیین هدف : هدفها دو قسمت اند : کلی و جزئی. لازم است برای انجام برنامه‌ریزی هر دو هدف مدنظر قرار بگیرند.
- ۲- تشخیص نیازها و کاستی ها :
- ۳- تعیین زمان (فرصت لازم) : فرصتها و اوقاتی که باید صرف تحقق اهداف شوند مشخص گردد.
- ۴- داشتن اهداف کوتاه مدت و بلند مدت : اگر تمام اهداف، بلند مدت باشد، احتمال اینکه با گذر زمان دچار خستگی و ناامیدی شویم زیاد است.
- ۵- داشتن تنوع در اهداف : تنوع در هدف، موجب خستگی و دلزدگی در کار نمیشود.
- ۶- متناسب با توانایی : برنامه باید در حد توان باشد تا از حد تعادل خارج نشود.
- ۷- انعطاف پذیری : نباید برنامه طوری تنظیم گردد که جای هیچ گونه تغییری در آن نباشد و یا اینکه کوچکترین حادثه غیر مترقبه باعث حذف شدن و یا جابجایی در برنامه شود.

* دام های که به برنامه ریزگ آسیب میزند :

- ۱- درگیر شدن مدیریت عالی سازمان در مسائل جاری و عدم وقت کافی برای برنامه ریزی
- ۲- تفویض کردن وظیفه برنامه ریزی توسط مدیر عالی سازمان به دیگران
- ۳- کوتاهی در امر تدوین و تعریف اهداف
- ۴- استفاده از طرح ها و برنامه های پیچیده و انعطاف ناپذیر که مانع نوآوری سازمان می شود.

* اداره رفاه :

وظیفه اداره رفاه، آسایش کارکنان می باشد و هدف برنامه های آنها انجام اقداماتی جهت تندرستی جسم و روان کارکنان است.

* بیمه های گروهی :

بیمه های گروهی مجموعه ای از اشخاص دارای ویژگی های مشترک و شرایط فنی همانند که در مقابل یک یا چند ریسک معین، شامل احتمال زنده ماندن، حوادث بدنی و بیماریها، بیمه میشوند. بدین ترتیب یک گروه کارفرمایی، سندیکایی و... تحت شرایطی یکسان و بر اساس یک بیمه نامه، پوشش داده میشوند و در نتیجه باعث کاهش هزینه های اداری و متعاقباً هزینه های بیمه گری می شوند.

* مزایای بیمه های گروهی :

- ۱- از لحاظ اقتصادی برای کارفرما بعنوان جلوگیری از ضرر و زیان ناشی از مرگ زودرس کارکنان مفید میباشد. همین موضوع نسبت به خانواده کارگر نیز صادق میباشد.
- ۲- باعث ایجاد رفاه نسبی در جامعه میشود که از این منظر، جامعه کمتر تحت فشار قرار میگیرد.
- ۳- نحوه پرداخت حق بیمه در بیمه های گروهی، بصورت ماهیانه و همزمان با پرداخت حقوق و دستمزد میباشد.
- ۴- در بیمه های گروهی تا زمانی که فرد عضو گروه است، تحت پوشش بیمه ای قرار میگیرد و نرخ حق بیمه بر اساس میانگین سنی افراد گروه محاسبه میشود.

* دلایل گسترش بیمه های گروهی در ایران :

- ۱- فقدان بیمه های اجتماعی برای همه گروه ها
- ۲- مناسب و ارزان بودن حق بیمه های گروهی نسبت به بیمه های انفرادی
- ۳- حذف معاینه ها و آزمایشهای پزشکی که باعث کاهش هزینه ها و جلوگیری از اتلاف وقت میشود.

* اولین بیمه های گروهی در ایران :

- ۱- بیمه محصلین
- ۲- بیمه سپاهیان دانش
- ۳- بیمه عمر گروهی کارکنان بانک مرکزی ایران
- ۴- قرارداد بیمه عمر و حوادث کشاورزان
- ۵- بیمه عمر و حوادث گروهی از کارکنان وزارت آموزش و پرورش
- ۶- بیمه حوادث نابینایان

* تفاوت بیمه های گروهی به بیمه های اجتماعی :

- ۱- عضویت افراد در بیمه های اجتماعی، اجباری اما در بیمه های گروهی اختیاری است.
- ۲- در بیمه های اجتماعی، مزایای بیمه و تعهدات بیمه گر از طریق قانون تعیین میشود و اراده بیمه گر و بیمه گذار در آن بی تأثیر است، اما در بیمه های گروهی، طرفین قرارداد در خصوص مزایا و تعهدات با یکدیگر توافق میکنند.
- ۳- در بیمه های اجتماعی مصالح اجتماعی بیشتر در نظر گرفته میشود.
- ۴- بیمه های اجتماعی دولتی است و امکان ورشکستگی در آن وجود ندارد.

* سه دسته اصلی بیمه‌ها گروهی :

- ۱- بنگاه‌ها و مؤسسات بانکی دولتی و...
- ۲- بیمه وام بانکی
- ۳- بیمه انجمنها و جمعیتی خاص. مثل مناسک حج.

* ماهیت حقوقی عملیات بیمه‌ها گروهی :

بیمه گروهی یک قرارداد حقوقی و قانونی است که تابع شرایط و مقررات قراردادهای حقوقی است. هیچ قرارداد بیمه‌ای معتبر شناخته نمی‌شود مگر اینکه دارای خصوصیات زیر باشد :

- ۱- طرفین قرارداد قانوناً باید صلاحیت انعقاد عقد و قرارداد را داشته باشند. (اهلیت طرفین)
- ۲- رضایت طرفین در مورد شرایط و مقررات حاکم بر قرارداد کسب شده باشد. (قصد و رضای طرفین)
- ۳- در مقابل تعهد یک طرف برای انجام کار (موضوع معین)، طرف دیگر متعهد به پرداخت وجه مناسبی باشد. (حق بیمه)
- ۴- موضوع قرارداد مشروع و قانونی باشد. (مشروعیت جهت معامله)

* قراردادهای بیمه‌ها گروهی :

موارد زیر در قراردادهای گروهی رعایت می‌شود :

- ۱- قرارداد بیمه گروهی تنها بین دو شخصیت حقوقی منعقد می‌شود.
- ۲- تمام اعضای گروه یا برخی از آنها به دلخواه به این قرارداد می‌پیوندند.
- ۳- سازمان به عنوان بیمه‌گذار به شمار می‌رود و کارکنان آن سازمان که به بیمه گروهی می‌پیوندند بیمه شده محسوب می‌شوند.
- ۴- هنگامی که بیمه گروهی به عنوان تأمین برای آینده باشد، هریک از اعضای آن سازمان باید استفاده کنندگان از سرمایه بیمه را بصورت کتبی تعیین کند.

* تنظیم قراردادهای مادر در بیمه‌ها گروهی :

استفاده از یک قرارداد اصلی بجای بیمه‌نامه‌های انفرادی است؛ که این قرارداد اصل روابط بین دارنده بیمه‌نامه گروهی و شرکت بیمه را مشخص می‌کند.

* مراحل انعقاد قرارداد بیمه‌ها گروهی :

برای انعقاد قرارداد بیمه مستقیماً یا با ارسال نامه و یا از طریق نماینده بیمه و یا بلعکس، فواید بیمه عمر در اختیار سازمان متقاضی قرار می‌گیرد. اطلاعات موردنیاز جهت محاسبه نرخ و تنظیم طرح قرارداد به شرح ذیل می‌باشد :

- ۱- نام سازمان و نوع فعالیت سازمان
- ۲- نوع بیمه‌ی موردنظر
- ۳- تعداد کل کارکنان
- ۴- تعداد کل کارکنان متقاضی بیمه به تفکیک رده های شغلی
- ۵- متوسط سن کارکنان متقاضی بیمه
- ۶- سرمایه درخواستی

* ویژگی‌ها و قراردادهای گروهی در مقایسه با قراردادهای انفرادی :

- ۱- انتخاب گروهی بجای انتخاب انفرادی
- ۲- وجود قرارداد مادر بجای بیمه‌نامه‌های انفرادی
- ۳- امکان انعطاف‌پذیری در تدوین شرایط و مقررات بیمه‌نامه
- ۴- پایین تر بودن هزینه های اداری
- ۵- بهره‌گیری از تجارب بیمه‌گر و بیمه‌گذار در زمان صدور قرارداد

* انواع پوشش‌هاک بیمه‌هاک گروهی :

- ۱- خطر فوت
- ۲- خطر از کارافتادگی و نقص عضو
- ۳- هزینه های پزشکی

* شرایط اصلی برای انعقاد قراردادهاک بیمه‌هاک گروهی :

- ۱- بیمه‌گذار باید شخصی حقوقی باشد و رابطه‌اش با بیمه‌شدگان تنها بواسطه انعقاد قرارداد بیمه‌های گروهی نباشد.
- ۲- اشخاصی که بیمه‌شدگان را تشکیل می‌دهند باید جزو کارکنان بیمه‌گذار باشد.
- ۳- باید حداقل ۷۰٪ از افراد سازمان که از نظر وضع بهداشتی و سلامتی در حد نرمال و رضایتبخش هستند به قرارداد بپیوندند.
- ۴- تعداد بیمه‌شدگان نباید از ۲۵ نفر کمتر باشند.
- ۵- سرمایه بیمه‌های گروهی معمولاً سرمایه‌هایی محدود و توافق شده است.

* خطرات تحت پوشش در بیمه‌نامه‌هاک گروهی :

در این نوع قرارداد، بیمه شده صرفاً در برابر فوت به هر علت، فقط تا سن ۷۰ سال تمام، تحت پوشش قرار می‌گیرد. در صورت پیشنهاد بیمه‌گذار و موافقت بیمه‌گر، بیمه‌ای عمر می‌تواند یک یا چند پوشش اضافه داشته باشد.

⊗ فطرات اضافه در بیمه‌های عمر گروهی عبارتند از :

۱- خطر فوت ناشی از حادثه :
در صورت پیشنهاد بیمه‌گذار و موافقت بیمه‌گر و در ازای پرداخت حق بیمه اضافی، با وقوع فوت ناشی از حادثه، علاوه بر سرمایه بیمه تعهد شده در پوشش اصلی، یک وجه اضافی به اشخاص ذینفع در بیمه‌نامه پرداخت خواهد شد.

۲- خطر نقص عضو و از کارافتادگی کلی و دائمی ناشی از حادثه :
با دریافت این پوشش، بیمه‌گر تعهد خواهد نمود بر اساس جدول مورد عمل خود نسبت به جبران خسارت ناشی از نقص عضو بیمه‌گذار در صورت تحقق خطر بیمه شده اقدام نماید.

۳- خطر از کارافتادگی کلی و دائمی ناشی از بیماری :
چنانچه بیمه شده بعلت بیماری، دچار از کارافتادگی کلی و دائمی شود، بیمه‌گر سرمایه بیمه شده را پرداخت مینماید.

۴- خطر بیماریهای سخت یا صعب‌العلاج :
چنانچه بیمه شده به یکی از بیماریهای صعب‌العلاج مانند سرطان مبتلا شود، پرداخت وجه معینی بعنوان مبلغ بیمه در این پوشش در تعهد بیمه‌گر خواهد بود. این مبلغ در حال حاضر ۳۰٪ مبلغ بیمه در پوشش فوت و حداکثر ۱۰۰ میلیون ریال میباشد.

* سرمایه بیمه در بیمه‌هاک عمر گروهی :

در این نوع بیمه‌نامه‌ها، کارفرما سرمایه بیمه را معمولاً یک ضریب ثابت از حقوق یا دستمزد هر یک از کارکنان پیشنهاد میکند. این ضریب برای مثال میتواند ۳۰، ۶۰ و یا ۱۲۰ برابر حقوق و دستمزد ماهیانه باشد. در حالت دیگر سرمایه بیمه برای کارکنان یک مبلغ ثابت در نظر گرفته میشود.

* حق بیمه در بیمه‌هاک عمر گروهی :

دانشگاه علمی کاربردی امور مالیاتی قم
رشته مدیریت بیمه - بیمه اشخاص
دانشجو : محمد یونس امیدی

تعیین حق بیمه در قراردادهای بیمه گروهی بصورت‌های زیر انجام میشود :

۱- تسهیمی :

در قراردادهای تسهیمی، تمام یا بخشی از حق بیمه را خود کارکنان میپردازند. در این گونه قراردادهای باید قاعده‌ای وجود داشته باشد تا حداکثر کارکنان بیمه‌گذار، بیمه شوند؛ در غیر اینصورت تنها کسانی داوطلب میشوند که معمولاً ناسالم خواهند بود.

❖ مزایای قراردادهای تسهیمی :

- ۱- امکان کسب مزایای بیشتر برای بیمه شدگان
- ۲- وقتی خود بیمه شده در پرداخت حق بیمه سهیم باشد، بیمه در نظر او ارزش بیشتری خواهد داشت.

۲- غیر تسهیمی :

در بیمه های عمر گروهی ممکن است، برخی کارفرمایان جهت پرهیز از مشاجره و چانه زنی کارکنان ترجیح دهند تمام حق بیمه را خود بپردازند.

❖ مزایای قراردادهای غیر تسهیمی :

- ۱- سهولت در اجرای قرارداد
- ۲- کاهش هزینه های اداری برای بیمه گذار و بیمه گر

* مواردی که بیمه گران بیمه گذار در رابطه با بیمه ها که عمر گروهی، آزمایش پزشکی بعمل می آورد :

- ۱- هرگاه قرارداد اختیاری بوده و تعداد بیمه شدگان کمتر از ۷۰٪ مشمولین واجد شرایط باشد.
- ۲- هرگاه سرمایه بیمه هر یک از بیمه شدگان، از مبلغ معینی تجاوز نماید.
- ۳- هر موقع که انتخاب بد به زیان بیمه شدگان وجود داشته باشد.

* علت تعیین حداقل تعداد بیمه شده برای بیمه ها که عمر گروهی :

- ۱- جلوگیری از انتخاب بد بیمه شدگان
- ۲- کاهش یافتن هزینه های اداری اجرای قرارداد، از جمله هزینه وصول و نگهداری حساب حق بیمه

* مدارک مورد نیاز جهت رسیدگی و پرداخت خسارتها که عمر گروهی :

- در صورت فوت هر یک از بیمه شدگان، بیمه گذار مکلف است مراتب را حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز به بیمه گر اعلام کند. مدارک به شرح ذیل میباشد :
- ۱- فتوکپی تأیید شده کلیه صفحات شناسنامه باطل شده بیمه شده متوفی
 - ۲- اصل و کپی رونوشت گواهی فوت، گواهی پزشکی قانونی یا آخرین پزشک معالج مبنی بر تاریخ و علت فوت
 - ۳- تصویر حکم استخدامی و فیش حقوقی بیمه شده متوفی

* خطراتی که بیمه گر در بیمه ها که عمر گروهی تعهد در جبران خسارت آن ندارد :

- ۱- خودکشی و یا سعی در خودکشی توسط بیمه شده در طول ۲ سال اول قرارداد
- ۲- خطر فوت بیمه شده در نتیجه خطر ناشی از جنگ یا عملیات تعرضی یا تدافعی و یا هر نوع حادثه نظامی که در مقابل نیروی مهاجم داشته باشد.
- ۳- فوت بیمه شده در طول سال اول قرارداد به علت بیماریهایی که منشأ آن قبل از تاریخ شروع بیمه بوده است.

* انواع بیمه ها که عمر گروهی :

- ۱- بیمه عمر زمانی گروهی :
- در این نوع قرارداد کارفرمایان، اتحادیه های کارگری، انجمنها و مؤسسات اقدام به خرید بیمه نامه یکساله و قابل تجدید برای کارکنان خویش مینمایند. اثر مهم قرارداد این است که در صورت فوت بیمه شده به هر علت، بیمه گر باید در صورتی که حادثه مذکور در زمان پوشش بیمه ای اتفاق افتاده باشد، سرمایه مقرر در بیمه نامه را که برای وراثت متوفی تعیین شده، پرداخت نماید.

دانشگاه علمی کاربردی امور مالیاتی قم
رشته مدیریت بیمه - بیمه اشخاص
دانشجو : محمد یونس امیدی

۲- بیمه تمام عمر گروهی :

این نوع از قرارداد که قابل بازخرید است، زندگی افراد را بصورت بیمه تمام عمر تحت پوشش قرار میدهد و در صورت فوت، هر زمانی که اتفاق بیافتد، بیمه گر مبلغ مقرر در بیمه نامه را به بازماندگان ایشان پرداخت میکند.

۳- بیمه عمر و پس انداز (مختلط - جامع عمر) :

قرارداد بیمه عمر و پس انداز گروهی برای مدت ۱۰، ۱۵، ۲۰، ۲۵، و ۳۰ سال فروخته میشود. مدت بیمه نامه با توجه به سن بیمه گذار طوری تعیین میشود که سررسید بیمه نامه در سنین ۶۰، ۶۵ و ۷۰ سالگی باشد. سرمایه این بیمه در صورت فوت قبل از پایان مدت قرارداد به بازماندگان و ورثه پرداخت خواهد شد و چنانچه تا پایان مدت قرارداد در قید حیات باشد، سرمایه بیمه به خود بیمه گذار و یا ذینفع وی پرداخت میگردد.

۴- بیمه عمر مانده بدهکار گروهی :

قراردادهایی است که در آن ذینفعان، بانکها و مؤسسات اعتباری میباشند. سرمایه بیمه در این قرارداد عبارت است از مبلغ وام بدون معوقات در تاریخ فوت بیمه گذار. بدیهی است چنانچه اقساط وام به هر علت از اصل وام کسر نگردد، بیمه گر متعهد آن قسط نمیشد.

* عواملی که در پذیرش فرهنگ بیمه گروهی در جامعه تأثیرگذارند، عبارتند از:

- ۱- تطابق قراردادهای بیمه ای با نیازهای جامعه
- ۲- بهره گیری از کانالهای حرفه ای فروش بیمه
- ۳- آسان سازی فرآیند دریافت خسارت بیمه شدگان
- ۴- متنوع بودن پوششها و طرح های بیمه ای متناسب با سلیقه بیمه گذاران

* موانع عمده در توسعه بیمه های زندگی :

- ۱- ساختارهای سازمانی و مدیریتی
- ۲- عدم آشنایی مطلوب با فرهنگ بیمه
- ۳- شبکه فروش ناکارآمد
- ۴- قدرت درآمدی و اقتصادی
- ۵- عدم رضایت بیمه شدگان از سرویس دهی مطلوب شرکتهای بیمه
- ۶- وجود تورم در کشور
- ۷- عدم وجود سیاستهای ترویجی و تبلیغاتی فراگیر

دانشگاه علمی کاربردی امور مالیاتی قم
رشته مدیریت بیمه - بیمه اشخاص
دانشجو: محمد یونس امید